

Raad zblulis: ef voorstel besloten.

IS 13900
Zd 16891

ADVIESNOTA VOOR DE RAAD

Raadsvergadering

Agendapunt 5.2
Vergaderdatum 26 april 2018

Onderwerp Routekaart energieneutraal Doesburg
Datum collegebesluit 30 januari 2018

Commissie	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu	Datum vergadering	11 april 2018
-----------	--	-------------------	---------------

Raadsprogramma	2. Buitenruimte van Doesburg
Portefeuillehouder	Wethouder Jansen
Ambtenaar / Steller	[REDACTED]
Team	Stadsontwikkeling
Telefoonnummer	[REDACTED]
Email	[REDACTED]

Voorstel

1. Vaststellen van de 'Routekaart energieneutraal Doesburg 2050'.

Inleiding

U heeft het college verzocht om in deze bestuursperiode een energiebeleidsplan op te stellen. Een aantal ontwikkelingen hebben de laatste jaren plaatsgevonden die sterk van invloed zijn op wat er in een energiebeleidsplan opgenomen moet worden. Te noemen zijn de Europese duurzaamheidsdoelstellingen, het Nationale Energieakkoord in 2013, het Internationale Klimaatakkoord in 2015, het Nationale Klimaatakkoord in 2016 en de ondertekening door onze gemeente van het Gelders Energieakkoord in 2016.

Met de ondertekening van het Gelders energieakkoord hebben wij onze ambitie uitgesproken en een duidelijke stip op de horizon gezet om in 2050 een energieneutrale gemeente te zijn. De ambitie is groot en de opgave om het te bereiken is groot en zal niet eenvoudig zijn. Daarvoor hebben we alle partners in de samenleving nodig. De impact zal voor iedereen merkbaar zijn en ook voor het landschap zullen er gevolgen zijn.

De vraag is dus niet of we energieneutraal gaan worden als gemeente maar: hoe?

Om dat in beeld te brengen hebben we een routekaart naar een energieneutraal Doesburg in 2050 opgesteld. Hierin inventariseren we de huidige energetische stand van zaken van onze gemeente en schetsen we mogelijkheden en opgaven om in 2050 energieneutraal te zijn. Ook geeft de routekaart een beeld van de ruimtelijke impact die de ambitie met zich meebrengt. Het beeld is dus niet leidend maar een weergave van de enorme opgave en de mogelijke impact daarvan.

De ruimtelijke impact hebben we inzichtelijk gemaakt in de 'Factsheet energie Doesburg'. Het is een willekeurige verdeling van wind- en zonne-energie. Het kunnen bijvoorbeeld ook 3 windmolens en 30 hectare zonnevelden zijn. Het maakt voornamelijk duidelijk dat de ambitie om energieneutraal te worden effect op de buitenruimte heeft, hoe en waar deze ook wordt opgewekt. Overigens gaat dit over de ruimtelijke impact bij de huidige stand van de techniek en als we nu al volledig energieneutraal zouden zijn.

In de commissievergadering van 6 december 2017 is commotie ontstaan over de ruimtelijke impact, en dan vooral over de 50 ha. zonnevelden. Bewoners van Buurtschap Noordoost (BNO) en LTO West Achterhoek hebben hun zorg daar mondeling toegelicht. Zoals aangegeven is de 50 hectare vooral bedoeld als visualisatie van de opgave om energieneutraal te worden. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om alles in ons eigen buitengebied te realiseren. Het is wel de bedoeling om met alle betrokken partijen op zoek te gaan naar de mogelijkheden die er zijn om de komende jaren samen te werken aan onze doelstelling. Grootschalige opwek van energie in het buitengebied hoort daar ook bij. Echter we willen dat doen in overleg met alle betrokkenen op zo'n manier dat er draagvlak is voor de keuzes die gemaakt worden. Dat niet iedereen daarmee blij zal zijn en er offers moeten worden gebracht is alle partijen ook duidelijk.

Inmiddels zijn er met Buurtschap Noordoost en LTO afdeling West Achterhoek afspraken gemaakt hoe we daar in de toekomst mee om gaan door in samenspraak met hen een kader op te stellen over de randvoorwaarden van realisatie van grootschalige energie opwek. De kaders zullen ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.

In 2016 heeft u de Meerjaren investeringsagenda (MIA) vastgesteld. Voor het programma 'Doesburg energieneutraal' uit de MIA heeft de raad een bruto budget gereserveerd van 1.8 miljoen euro om de energetische verduurzaming van onze gemeente een impuls te geven. In de routekaart hebben we voor de periode tot en met 2022 de maatregelen uit de MIA en overige noodzakelijk te nemen maatregelen opgenomen. Deze maatregelen hebben we minimaal nodig om een flinke stap te zetten richting Europese en nationale doelstellingen. Voor de uitvoering van de maatregelen uit deze routekaart is het budget van de MIA leidend.

Doel / meetbaar effect

De 'Routekaart Energieneutraal Doesburg 2050' schetst het kader en de opgaven die nodig zijn om in 2050 een energieneutrale gemeente te zijn. Periodiek kan aan de routekaart een uitvoeringsprogramma gekoppeld worden.

Argumenten

1.1 We voldoen hiermee aan uw verzoek om een energiebeleidsplan op te stellen.

Met de routekaart geven we uitvoering aan uw verzoek om een energiebeleidsplan op te stellen. Hoewel het geen beleidsplan in de traditionele zin is, die omvatten in de regel een beperkte tijdsduur, biedt de routekaart het langjarige kader om in 2050 een energieneutrale gemeente te zijn.

1.2 Met de routekaart kunnen we op een coherente manier aan de energietransitie werken.

De energietransitie wordt de komende decennia een enorme opgave. Het is daarom belangrijk dat we deze opgave dan ook goed in beeld hebben zodat we op een coherente, efficiënte en effectieve manier kunnen werken naar een energieneutraal Doesburg.

We benoemen in de routekaart de vier thema's waarop we ons de komende decennia gaan richten om onze gemeente energieneutraal te krijgen:

1. Energiebesparing woningen en bedrijven;
2. Gemeentelijk vastgoed en voorzieningen;
3. Mobiliteit;
4. Opwekking duurzame energie.

1.3 De routekaart maakt de ruimtelijke impact inzichtelijk van een energieneutrale gemeente.

De landelijke doelstelling om Nederland in 2050 energieneutraal te hebben zal een substantiële impact op ons landschap hebben. Naast zonnepanelen en -collectoren op daken ontkomen we

ook niet aan grootschalige zonnevelden en windmolens op land. Dat geldt voor iedere gemeente in Nederland. Na eerst 33% energie in onze gemeente te besparen hebben we voor Doesburg berekend dat we, op basis van de kennis van nu, de onderstaande duurzame energiebronnen nodig hebben.

- 52.000 zonnepanelen op daken;
- 4.000 zonnecollectoren;
- 50 hectare zonnevelden;
- 1 windmolen.

Het kan ook een andere mix van genoemde energie opwekkers zijn. We gaan bijvoorbeeld ook onderzoeken of er nog mogelijkheden zijn voor waterkrachtcentrales in de Gelderse IJssel. Het is dus een enorme opgave die we de komende decennia voor de boeg hebben en die vraagt om een andere perceptie op ons landschap. En die vraagt om goede samenwerking met alle partners en partijen in de Doesburgse samenleving en daar buiten. Dit wil overigens niet zeggen dat we dit allemaal in Doesburg moeten opwekken. Het geeft echter wel aan wat het ruimtebeslag van onze ambitie is (bij de huidige stand van de techniek).

1.4 We doen het samen met de bewoners.

De energietransitie kan alleen een succes worden als we het allemaal samen doen. Gemeentelijke organisatie, bewoners en bedrijven. De gemeente zal de regie moeten voeren om de belangen van de bewoners en de openbare ruimte te waarborgen. Concreet hebben we met Buurtschap Noordoost en LTO afdeling West Achterhoek de afspraak gemaakt dat we na vaststelling van de routekaart gezamenlijk een kader gaan opstellen. Hierin leggen we vast onder welke voorwaarden we als gemeente medewerking willen verlenen aan de grootschalige opwek van duurzame energie in het buitengebied. Hierbij moet onder andere gedacht worden aan landschappelijk inpassing, archeologische inpassing, maatschappelijk draagvlak, gevolgen voor de medegebruiker, mogelijke negatieve milieutechnische effecten, en mogelijkheid tot financiële participatie door bewoners. Dit alles om draagvlak te krijgen voor grootschalige opwek van duurzame energie en om de gemeente een stevige regierol te bieden. Ook willen we stimuleren om een lokale energiecoöperatie van de grond te krijgen waarin bewoners kunnen participeren.

1.5 De coalitie stelt in het regeerakkoord middelen beschikbaar voor verduurzaming.

In het regeerakkoord hebben de coalitiepartijen het belang van de verduurzaming en de energietransitie onderstreept. Ook zijn in het regeerakkoord de maatregelen benoemd die zij willen nemen om de (energetische) verduurzaming te bevorderen en welke financiële middelen zij daarvoor beschikbaar stellen. Er is ± 4 miljard euro beschikbaar voor onder andere de SDE subsidie, de salderingsregeling (het verrekenen van de opbrengst van zelf opgewekte duurzame energie) en voor het opbouwen van kennis en proefprojecten. Daarnaast komt er een aparte regeling voor energiecoöperaties die het mogelijk maakt dat omwonenden makkelijker kunnen participeren in duurzame energieprojecten in hun directe omgeving. De aansluitplicht van gas wordt vervangen door een warmterecht.

Kanttekeningen

1.2 Wat betekent de energietransitie voor het landschap?

De energietransitie zal onoverkomelijk een substantiële impact hebben op het Nederlandse, en dus ook het Gelderse en Doesburgse landschap. De grootschalige opwek van zonne-energie zal minder impact hebben dan een windmolen omdat deze landschappelijk beter inpasbaar te maken is. Een zonnepark zal echter meer ruimte in beslag nemen dan een windmolen. Naast onder andere maatschappelijk draagvlak zal landschappelijke inpasbaarheid van de grootschalige duurzame energie opwek een belangrijke voorwaarde moeten zijn voor realisatie, maar het zal

niet mogelijk zijn zonder het landschap te veranderen. De energietransitie zal dan ook niet mogelijk zijn zonder een transitie in onze opvattingen over ons landschap. Het bestuur van LTO West Achterhoek heeft in de commissievergadering van 6 december 2017 onder andere heeft aangegeven geen zonneparken op landbouwgrond te willen.

1.2 Moeten we alle duurzame energie binnen onze eigen gemeentegrenzen opwekken?

Het is geen noodzaak om alle duurzame energie binnen onze eigen gemeentegrenzen op te wekken. Gezien het beperkte buitengebied dat Doesburg heeft zou dat een wel erg grote belasting van het gebied zijn. De bewoners van het buitengebied hebben dat in de commissievergadering van 6 december 2017 ook kenbaar gemaakt. Overigens hebben we nog goed 30 jaar te gaan, dus alles hoeft ook niet gelijk gerealiseerd te worden.

1.3 Waar moeten we dan grootschalig duurzame energie opwekken?

We zullen in ieder geval onze eigen verantwoordelijkheid moeten nemen en zo veel mogelijk realiseren wat redelijk en haalbaar is. De besturen van BNO en LTO West Achterhoek hebben tijdens de commissievergadering op 6 december ook aangegeven dat zij die verantwoordelijkheid erkennen. Daarom gaan we met elkaar ook een kader opstellen met voorwaarden aan grootschalige opwek.

We zullen voor de opgave van duurzame energieopwekking óók in regionaal en provinciaal verband zoeken naar aanvullende oplossingen. De gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen zijn momenteel bezig met het opstellen van een regionale routekaart naar een energieneutrale regio. Deze regionale benadering biedt meer mogelijkheden voor een evenwichtige verdeling in het landschap van grootschalige opwek van duurzame energie. Vanwege de ruimtelijke impact is het van belang dat landschappelijke inpassing een belangrijke leidraad is bij het vaststellen van de locaties en niet toevallig getrokken gemeentegrenzen.

Met de voortschrijdende techniek en het steeds efficiënter worden van zonnepanelen zal de ruimtelijke impact in de toekomst mogelijk ook geringer worden.

1.4 Hoe verhoudt de routekaart zich tot de MIA?

De routekaart beschrijft de opgaven op de bovengenoemde vier thema's die we de komende decennia tot 2050 hebben om een energieneutrale gemeente te worden. Het programma 'Doesburg energieneutraal' uit de MIA biedt een budget om voortvarend met de energietransitie van start te gaan. We willen hier wel voorstellen om meer vrijheid toe te staan bij de besteding binnen het gereserveerde budget. Zo is er een budget van € 525.000 gereserveerd voor het plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijke daken. Op de nieuwe stadswerf op Den Helder hebben we daar een begin mee gemaakt maar we hebben niet veel vastgoed meer waar het mogelijk is om ze te plaatsen. Bovendien wordt de komende jaren al onze elektriciteit duurzaam en in de regio Arnhem Nijmegen opgewekt als resultaat van de regionale elektriciteitsaanbesteding. Voor wat betreft elektriciteit zijn we als gemeentelijke organisatie dan al neutraal. Het beschikbare budget zou dan ook voor andere belangrijke maatregelen aangewend kunnen worden.

1.5 Is de 'Routekaart' een beleidsdocument?

De 'Routekaart' is geen beleidsdocument maar een richtinggevend document dat de opgave in beeld brengt om een energieneutrale gemeente te zijn in 2050. Daarom hebben we het ook een 'Routekaart' genoemd. Het is een dynamisch document in de zin dat toepassingen van duurzame opwek van energie die erin genoemd worden in de loop van de jaren kunnen veranderen en dat we daarop kunnen anticiperen. Door technische ontwikkelingen zullen zonnepanelen efficiënter worden waardoor de ruimtelijke impact kleiner wordt. Voor wat betreft geothermie is het bijvoorbeeld verstandig te beginnen met de makkelijkst beschikbare en financieel meest

rendabele bronnen. Dat is de 'Koude Warmte Opslag' (KWO). De geschikte watervoerende pakketten daarvoor bevinden zich in de Doesburgse ondergrond tussen de 100 en 250 meter. (bij de ontwikkeling van Beinum-West hebben we dit onderzocht). Daarna is het mogelijk om de mogelijkheden van diepe geothermie te onderzoeken. Daarbij wordt aardwarmte aangeboord op dieptes tussen de 3 en 5 km. De boringen zijn vooralsnog zeer kostbaar. De 'Routekaart' is dus een richtinggevend document waar ieder toekomstig college een uitvoeringsprogramma aan kan koppelen. Ieder toekomstig college kan zijn eigen accenten leggen en gebruik maken van de op dat moment best beschikbare technieken.

Financiën

De uitvoering van de maatregelen uit de routekaart komen voor een belangrijk deel overeen met wat u in de Meerjaren Investeringsagenda heeft vastgesteld. Maatregelen die wel in de routekaart worden genoemd maar niet in de MIA kunnen alleen uitgevoerd worden als er ruimte binnen het beschikbare budget van de MIA is en na akkoord van de raad.

Uitvoering

- *Planning*
Voor de uitvoering van projecten voortvloeiend uit de Routekaart en/of de MIA volgt per project een voorstel waarover de raad wordt geïnformeerd of gevraagd wordt om budget beschikbaar te stellen.
- *Communicatie*
Na vaststelling van de 'Routekaart' maken we het besluit bekend via de gemeentepagina van de Regiobode, via de gemeentelijke website en social media. We gaan nadrukkelijk communiceren dat de 'Routekaart' alleen een richtinggevend document is. Met de vaststelling is geen besluit over concrete duurzaamheidsmaatregelen genomen.
We gaan bewoners en bedrijven zoveel mogelijk betrekken bij het opstellen van duurzaamheidsplannen en -maatregelen. De energietransitie kan alleen een succes worden als bewoners en bedrijven zoveel mogelijk participeren. Alleen samen kunnen we het doen.
- *Evaluatie*
Projecten monitoren en evaluaeren we op hun doelstelling en effectiviteit.

Bijlage(n)

- *Bijgevoegd*
'Routekaart energieneutraal Doesburg 2050'.

Burgemeester en wethouders van Doesburg,

de secretaris,
P. Werkman

de burgemeester,
drs. L.W.C.M. van der Meijs